

mišljenja i komentari

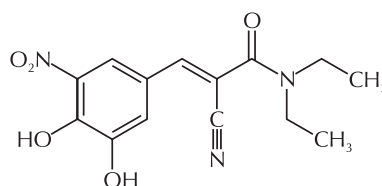
Kako na hrvatskom jeziku reći *entacapone*?

T. Portada*

Institut Ruđer Bošković
Bijenička cesta 54, 10 000 Zagreb

U posljednje vrijeme uočio sam jednu prilično grubu pogrešku iz područja hrvatskoga znanstvenog nazivlja koja se, nažalost, dosta proširila među našim kemičarima, te stoga smatram potrebnim na nju upozoriti i reagirati. Konkretno, radi se o tome da dio naših kolega, suprotno uobičajenim pravilima prilagođavanja stranih riječi i naziva, englesku riječ *entacapone* (slika 1) hrvatskom jeziku prilagođava zadržavajući engleski nastavak *-e*, dakle kao “entakapone”, te je sklanja kao imenicu muškog roda stranog podrijetla tipa *dosje*, *pedigre*, *Dante*. Tako u tekstovima i izlaganjima sve češće nailazim na sintagme poput “kristalizacija entakaponea”, “polimorfi entakaponea” i tome slično, što je ista vrsta pogreške kao kad bi netko rekao ili napisao “slušanje gramofonea”, “popravak telefona”, ili, da navedem primjer bliži kemiji, “hidroliza γ -butirolaktonea”.

U duhu hrvatskoga jezika i hrvatskoga znanstvenog nazivlja nije dobro govoriti i pisati “entakapone”; puno je bolje entakapon, po analogiji s methane > metan (a ne “metane”), ethylenediamine > etilendiamin (a ne “etilenediamine”), fluoxetine > fluoksetin (a ne “fluoksetine”), nicotine > nikotin (a ne “nikotine”)... Tako prilagođena, imenica entakapon sasvim se dobro uklapa u hrvatski jezik, te pripada sklonidbenom tipu imenica muškog roda s nulnim nastavkom u nominativu koje označuju neživo (jednina: NA entakapon, G entakapona, DL entakaponu, V entakapone, I entakapo-

Slika 1 – Molekulska struktura entakapona, inhibitora katehol-*O*-metiltransferaze koji se rabi u liječenju Parkinsonove bolesti¹

Fig. 1 – Molecular structure of entacapone, a catechol-*O*-methyltransferase inhibitor used in the treatment of Parkinson's disease¹

nom; množina: NV entakaponi, G entakaponâ, DLI entakaponima, A entakapone).

Nadam se da će ova moja primjedba potaknuti kolege koji se bave entakaponom da u svojim budućim tekstovima i izlaganjima pripaze da se ta pogreška više ne bi ponavljala, te da općenito posvete više pozornosti pitanjima jezika i nazivlja. Bude li potrebno, rado ću im u tome pomoći dodatnim savjetima i pojašnjenjima.

Literatura

1. <http://en.wikipedia.org/wiki/Entacapone>

* Dr. sc. Tomislav Portada, e-pošta: tomislav.portada@irb.hr

Nabava u JNA

N. Raos

Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb

Kada me pitaju što sam radio u JNA, kažem da sam radio u intendantskoj službi. Na to svatko tko se imalo razumije u vojne stvari kaže da sam bio kuhar. Kuhati znam, ne libim se kuhače, ali u vojsci kuhar ipak nisam bio. Bio sam pisar, “čato”, a sve to zahvaljujući svojoj stručnoj spremi, naime završenom fakultativnom kursu daktilografije u gimnaziji. Dakle, da ne duljim, moj je posao bio sastavljati jelovnike za vojnike po karaulama (jer sam radio u komandi graničnog odsjeka pri bugarskoj granici): “sir, slanina barena i čaj narodni”. I tako je to lijepo išlo, sav se moj posao svodio na strojopis, sve dok se nije razbolio moj nadređeni. Kako u vojsci, još od Cezarovih vremena, vrijedi pravilo da u slučaju gubitka zapovjednika zapovjedništvo nad postrojbom preuzima prvi niži po rang, proračun je jelovnika pao na mene.

Što znači proračun jelovnika? Za razliku od “civilnog” graha gdje kuhar meće u lonac po svome nahođenju ili po gostovom ukusu, u

vojnički lonac mora ići sve po PS-u (Pravilima službe). Dakle, vojnički se grah sastoji od 70 grama kobasice i pola litre graha. A ovaj se pak kuha od toliko i toliko zrnja, toliko i toliko mrkve, toliko i toliko luka... Na kraju dolazi sol, papar i lovor – jedan list na pet porcija.

Sve je lako kada se kuha za vojarnu, u loncu od dvjesto litara. No što kada se kuha za karaulu, dakle za dvadesetak vojnika? Nisam se dao smesti: pomnožih dakle broj vojnika s danima u kojima se taj tjedan kuha grah, sve podijelih sa pet – pa dobih broj listova lovora. Tako je na jednu karaulu išlo 13, a na drugu 15 listova. Sve po PS-u! (Ili bi možda bilo bolje reći da sam kuhao stehiometrijski.)

Zašto vam ovo pišem? Sjećanje na davne vojničke dane navrlo mi je u glavu nakon sjednice voditelja na kojoj smo raspravljali kako